

Liu Yazhou : Çin'in Büyük Türkistan Politikası (Batı Bölge Teorisi)

Editörün notu:

İşbu yazıdaki Batı kavramı Merkezi Çin'in batısında olan Doğu Türkistan ve Büyük Türkistan'ı kastetmektedir. İşbu makalenin Yazarı Liu Yazhou, Çin Halk Cumhuriyeti ordusunda Tuğgeneral olup, Çin Savunma Üniversitesi Rektörü, Çin Halk Cumhuriyeti eski Devlet Başkanı Li Xian Nian'nın damadadır. İlk olarak 2010 yılında kaleme aldığı bu yazı daha sonra kendisi tarafından güncelleştirilmiştir. Doğu Türkistan başta olmak üzere Büyük Türkistan coğrafyasının Çin için stratejik önemini tarihi ve güncel şartlara göre yorumlayarak, günümüzde Çin Devleti'nin Büyük Türkistan politikasının oluşumuna yön vermektedir.

Yazı şu cümleler ile başlamaktadır:

“Çin'in batısı harika bir yerdir. Batı (Doğu Türkistan'ı içine alan Orta Asya coğrafyası)'ya yönelmek bizim için sadece stratejik seçenek değil, aynı zamanda ümidimiz, hatta bizim bu neslin kaderidir. Mükemmel konumu (dünya merkezine yakın) bize güçlü bir motivasyon sağlıyor. Batı'yı, sınır bölgesi olmaktan ziyade ilerlemek için hedefteki bölge olarak görmeliyiz.”

Yazıda yer alan şu bölüm dikkate şayandır:

“Atalarımıza şükürler olsun ki, böyle özel bir toprak kazanıp bizlere bıraktılar. Çin haritasına dikkatle baktığımda, gözlerim uzun süre hep Çin'in batısına (Türkistan'a) dikilip kalıyor. Bazı insanlar Çin haritasını bir horoza benzetiyorlar ama bana göre daha çok bir kartala benziyor. Kanatlarını yayarken, doğuda Pasifik Okyanusu, batıda Ortadoğu'ya kadar kucağına alıyor. Uçarken de bütün dünyayı gagasıyla kaldırıyor. Eğer Doğu onun başı ise, Batı (Doğu Türkistan) uçuş dengesini sağlayan gövdesidir. Denge noktası

olmadan o uçamaz. Bu gövde merkezinin konumu son derece mükemmeldir: Geniş arazi ve geniş yaylalar, gökyüzüne yükselen Tanrı Dağları, Altay Dağları ve Altun Dağları. Yerde uzanan Tarım ve Cungar havzaları. İşte bu bizim bildiğimiz “Üç dağ arasında iki havza”. Burası denizlere uzak, Asya’nın kalbine doğru sokulan demir mızrak gibi. Mükemmel ortama sahip bu özel coğrafi birim zaten Orta Asya’nın bir parçasıdır. Amerika Birleşik Devletleri ve Büyük Petro’nun geçmişte kontrol etmek istediği “Orta Asya Koridoru”nun bir bölümü işte burasıdır”

Yazıdaki şu cümleler hem Çin’in gerçek niyetini anlatırken biraz da irkilmemize vesile olur mu acaba:

“Genellikle, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan, Tacikistan ve Sincan (Doğu Türkistan) Orta Asya olarak adlandırılır. O (Orta Asya) Tanrının bugünkü Çinlilere lütfettiği en zengin bir parça pastadır.”

Çin’de büyük yankı uyandıran bu yazı Çin hükümeti için özel olarak hazırlanan rapor niteliğinde olup aynı zamanda Çin Savunma Üniversitesinde ders olarak okutulmaktadır.

İşbu yazıyı Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve diğer Türk Cumhuriyetlerindeki ilgili makam ve kişilere, Çin hakkında araştırma yapan akademisyenler, araştırmacılar ve Türk Milletinin ortak geleceğini düşünen her kese tavsiye ederiz. Zira işbu yazı Çin’in Orta Asya politikasını anlamak için son derece önemli bir kaynaktır.

Makalenin Çince aslını yayınlayanın önsözü:

Tuğgeneral Liu Yazhou’nun “BATI BÖLGE TEORİSİ” adlı makalesi

Liu Yazhou: (Tuğ General, Çin Savunma Üniversitesi Rektörü, Çin Halk Cumhuriyeti eski Devlet Başkanı Li Xian Nian nın damadı)

(来源：领导者杂志官方网站 2010年八月五日 原文首刊于凤凰周刊)

Kaynak: “ Yönetici” dergisi web sitesi 05.Agotos 2010.

orijinal yayın: “Feng Huang Haftalık Dergisi”

LİNK : <http://cn.rfi.fr/首页/20100809>

4 Temmuz 2010 tarihinde, ABD ordusunun, dokuz yılı aşkın süredir devam eden Afganistan savaşının ardından artık sabrının tükendiğini görüyoruz.

Afganistan'daki ABD Yüksek Komutanı Mc Chrystal, Obama tarafından görevden alındı ve Petraeus göreve getirildi. Ardından garnizon sayısı arttırıldı. Analize göre ABD ordusunun amacı Taliban'a karşı taarruzu artırarak Taliban'ın müzakere masasına oturmasını sağlamaktır. Aynı zamanda ABD, Afganistan'da yaklaşık bir trilyon değerinde mineral bulunduğunu açıklayarak, bir taraftan Afgan rejimine reasürans(sigortalamak) etkisi verirken, öte yandan da komşu ülkeleri Afganistan sorununun çözümünde ABD'yi desteklemeye ve böylece erken geri çekilmeyi kolaylaştırmaya da zemin hazırlamış oldu.

ABD, ikinci "Vietnam Bataklığı"nın ortaya çıkmasını önlemek için mi Afganistan sorununu çözmeden geri çekiliyor? Bu gelişme Orta Asya'nın durumunda ciddi bir belirsizlik yaratmıştır.

Bu sene Mayıs ayından beri Kırgızistan'da sürekli kargaşalıkların meydana gelmesi dikkat çekicidir. Kırgızistan, önceki iki Cumhurbaşkanı'nın aşırı yetkileri nedeniyle yolsuzluğa kapılmasını önlemek için, Cumhurbaşkanlığı sistemini bir parlamenter sisteme dönüştürmek için referandum yapmakta. Parlamenter sistemin Cumhurbaşkanı'nın çok fazla yetkiye sahip olmasını ve akraba yolsuzluklarını engelleyebilmesine rağmen, parlamento sistemi devlet gücünün dağılmasına ve hatta radikal güçlerin iktidara gelmesine yol açabilir. Özellikle dikkat çeken gerçek şu ki, Kırgızistan'daki etnik çatışmalar patlak verdiğinde Rusya iki kez Kırgızistan'ın askeri müdahale talebini reddetti.

Orta Asya'da, bir bakımdan büyük ülkelerin geri çekilmesi ile birlikte bölgede bir boşluk oluşma ihtimali gözüküyor, diğer yandan ise siyasi istikrarsızlık, kargaşa ve hatta iç çatışma da çıkabilir. Bu durum ise Çin için hem fırsat hem de risk anlamına geliyor.

On yıl önce General Liu Yazhou, Amerikan askerleri Afganistan'a girdiğinde, "Batı Teorisi"ni yazdı ve Çin'in devlet stratejisini Çin'in batısındaki bölgelere doğru yönlendirmeye çalıştı. Zira Çin hızla ikinci en büyük enerji ithalatçısı haline gelmiş ve Orta Asya, son yıllarda Çin'in yurtdışında en çok yatırım yaptığı bölgelerden biri olmuştur. Orta Asya'nın Çin için taşıdığı önem, Liu Yazhou'nun zamanındaki öngörüsünü bu günlerde tam olarak doğrulamıştır.

Orta Asya ve Batı Çin (Doğu Türkistan)'ın Çin için olan önemi bugün herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Aşağıdaki yeni makalesinde Liu Yazhou, Orta Asya'daki mevcut duruma ve Çin'in Orta Asya'daki mevcudiyetini esas alarak görüşlerini daha da geliştirmiştir. Çin'in Orta Asya'daki faaliyetlerini geliştirme esnasında karşılaştığı sorunlar, ders alınacak ibretler, karşılaşılan zorluklar gibi hususlar hakkında analiz yapmış, özetlenmiş ve orijinal metin üzerinden revize etmiştir.

BATI BÖLGE TEORİSİ

(Çin'in Büyük Türkistan Politikası)

Çin'in batısı harika bir yerdir. Batı (Doğu Türkistan'ı içine alan Orta Asya coğrafyası)'ya yönelmek bizim için sadece stratejik seçenek değil, aynı zamanda ümidimiz, hatta bizim bu neslin kaderidir. Mükemmel konumu (dünya merkezine yakın) bize güçlü bir motivasyon sağlıyor. Batı'yı, sınır bölgesi olmaktan ziyade ilerlemek için hedefteki bölge olarak görmeliyiz.

Yeni Dönemdeki “Batı Sınır Savunması” ve “Deniz Kıyı Savunması ” teorisi

Yüz kusur yıl önce, Manço Qing hükümetinde büyük bir tartışma olmuştu: Deniz Kıyı Savunması mı veya Batı Sınır Savunması mı, hangisi önemli? O zaman Batılı güçler ülkemize sürekli denizden saldırıyordu.1874'te, ortaya çıkan “küçük ada ülkesi” (Japonya) bile, “Şakayık Cemiyeti” olayını bahane ederek Tayvan'a asker göndermişti. Bundan önce 1871'de, Çarlık Rusya, Yakup Beg Bedevlet'in Sincan (Doğu Türkistan)'ı işgal etmesinden faydalanarak “kurtarma” adı altında askeri stratejik bölge olan İli'yi işgal etti. Bu nedenle “Deniz savunması” mı yoksa “Batı Sınır Savunması” mı hangisi önemli diye bir tartışma ortaya çıktı. Li Hongzhang liderliğindeki denizci grubu ile Zuo Zongtang tarafından temsil edilen Batı Sınır Savunma grubu arasındaki böyle bir anlaşmazlık o zamanki önemli gündem konusu idi. Bu büyük tartışma sadece bölge valileri değil aynı zamanda Qing Hanedanlığını da olayın içine dahil etti.

Deniz savunmacıların görüşüne göre, son on yıllarda, yabancı düşmanların işgali güneydoğu deniz kıyısından geliyor, özellikle de yeni ortaya çıkmakta olan Japonya, gelecekte Ruslardan daha fazla felaket getirecek. Jiangsu valisi Ding Richang'a göre, “Ruslar dut yaprağını ısırıp yürüyen ipek böceği gibi yavaşça bize yaklaşıyor, Japonlar ise azgın balina gibi aniden saldırır ve bizi birden yutar”.

Zuo Zongtang' a göre, Çin'in kuzeybatısındaki dağlar ve nehirler gibi coğrafi koşullar savunmak için doğal bir kalkandır, Batı'yı terk etmek Çin'i terk etmek demektir: “Dolayısıyla, Sincan (Doğu Türkistan)'ı elimizde tutarsak Moğolistan'ı koruruz, eğer Moğolistan'ı elimizde tutarsak Pekin'i koruruz.” Zuo Zongtang'ın savunmasının mantığı, Li Hongzhang tarafının mantığından daha açık ve net olduğu için ve en yüksek karar mercii Kraliçe Cixi (Sışi) tarafından haklı bulundu. Sonunda Zuo Zongtang batıya yürüyüş yaptı ve Sin Cang(Doğu Türkistan)'da tarihi zafer elde etti.

Bugünkü duruma baktığımızda, o zamanki “Batı Sınır Savunma” ve “Deniz Kıyı Savunma” tartışmasında Zuo Zongtang'ın teorisi tamamen haklı çıktı. “Tarih, kazananları kınamaz”, zira zamanında “deniz savunmasında” ısrar eden Li Hongzhang, daha sonra Çin-Japon Savaşında ağır bir yenilgiye uğradı, bundan dolayıdır ki onun adı yüz yıllardan beri teslimiyetçi ve vatan haini ile eş anlama gelmektedir.

Ancak tarihi yeniden sorgularsak ve o yıllardaki “deniz kıyı savunması” ve “batı sınır savunması” ile ilgili başka varsayımlar yaparsak, bugünkü nesil belki farklı yorumlar yapacaklardı. Zuo Zongtang'ın Batı'ya yaptığı yürüyüş esnasında, yıllık askeri harcama 10 milyon gümüş parasını aştı ki bu da Manço Qing hanedanının 1/6 ila 1/7 mali gelirine eşdeğerdi. Ünlü iş adamı Hu Xueyan'ın maddi desteğine rağmen, Qing hanedanı bu yüksek savaş masraflarını karşılamaya yetişemedi ve Batılı bankalardan yüksek miktarda

borç almak zorunda kaldı. Zuo Zongtang'ın batıya yürüyüş adı altındaki bu savaşta harcanan para toplamı, savaş sonrasındaki devamlı harcama hariç en az yaklaşık 30 milyon gümüş parası olduğu tahmin edilmektedir.

Bu paralar eğer deniz kuvvetleri için harcanırsa idi, Asya'nın en gelişmiş savaş gemisinden 20 adet satın alınabilirdi. O zamanki Japonya'nın ulusal gücü ile kıyasladığımızda, bu durumda Çin Donanması yolsuzluk yapıyor olsa bile, Japonlar daha cesur ve maddi durumunun çok daha avantajlı olmasına rağmen o günlerdeki Jiawu Çin-Japon Savaşı olmayacaktı ve Çin donanması tamamen yok edilmeyecekti. Böylece Çin 200 milyon gümüş para tazminat ödeme ve Tayvan'ı Japonya'ya teslim etme gibi trajedi yaşanmayacaktı.

Peki şöyle diyebilir miyiz? Manço Qing hükümeti Sincan (Doğu Türkistan)'ı geri almak için savaşı kazandı, fakat ülkenin kaderini belirleyecek öbür savaşı kaybetti.

Fakat tarih varsayım kabul etmez. Manço Qing Hanedanlığının o günkü görüş açısına baktığımızda, bu parayı acil ihtiyaç duyulan Sincan'a harcamasaydı, yine de tamamını savaş gemisi için harcamazdı. Japonya'nın donanmasına karşı birkaç yıl üstünlük sağlasa bile, Çin-Japon Savaşı ancak 10 veya 20 yıl gecikecekti. Özellikle Li Hongzhang, Sincan'ı alsak bile "bu sadece binlerce kilometrelik atıl bir çöl toprak ve bize yükten başka bir şey getirmez" diye düşünürdü. O zamanlar Kuzeybatı bölgesi gerçekten bir atıl çölden ibaret bir toprak idi. Sincan (Doğu Türkistan)'ı geri aldıktan sonra, merkezi hükümet bölgedeki askeri ve idari harcamaları için her yıl 100 binlerce gümüş para bütçe ayırmak zorunda kalmıştı.

Ancak, kim hayal edebilir ki, bu "atıl çöl" dediğimiz yerin sarı kumu altında bugün en çok ihtiyaç duyduğumuz altının bulunduğunu?

Bugün, Sincan (Doğu Türkistan)'nın Çin'deki konumu sadece coğrafi bakımdan önemli bir tampon bölgesi olmaktan ziyade, onun eşsiz enerji statüsü Çin'in enerji güvenliği açısından vazgeçilemez stratejik önem taşımaktadır. Özellikle, Sincan çok önemli bir stratejik sıçrama tahtası olup batı bölgesi Orta Asya ile sınırları var, güneyde komşu olan Pakistan üzerinden deniz yolu ile doğrudan Hint Okyanusu ve Hürmüz Boğazı'na ulaşabiliriz.

Eğer Sincan'ın (Doğu Türkistan) coğrafi avantajlarından en iyi şekilde yararlanarak, Ortadoğu ve Orta Asya-Hazar bölgesindeki petrol ve doğal gazı Sincan (Doğu Türkistan) üzerinden Çin'in iç bölgelerine taşıyabilirsek, geleneksel neniz nakliye rotasında mecburi geçiş noktası olan ve başkalarının kontrolü altındaki Malacca Boğazı'na muhtaç kalmaktan kaçınabiliriz. Avrasya kıtasının merkezi konumunda yer alan Sincan (Doğu Türkistan) yeni "Avrasya Kıtasal Köprüsü"nü boğaz rolünü oynamaktadır. Orta Asya ve Ortadoğu ile Çin'i bağlayan en elverişli karayollarından biridir ve aynı zamanda komşu ülkelerin kaynaklarını ve pazarlarını kullanmak için en uygun bölgedir. Bu kadar önemli coğrafi avantajlı bir bölgeye, çağdaş dünyadaki tüm büyük ülkelerde çok nadir rastlanır.

Bu nedenle günümüzdeki Çin, bu çağda hala yeni bir “deniz kıyı savunması” ve “batı sınır savunma” teoriler arasında bir seçim yapmak zorunda kalmaktadır. Burada söyle bir soruya cevap vermemiz gerekmektedir: Çin’in yeni yüzyıl stratejik odak noktasını belirlerken doğu deniz bölgesi ve batı sınır bölgesi arasında hangisine öncelik ve ağırlık vermemiz gerekiyor? ikisine eşit mi, yoksa doğuya mı ya da batıya mı?”

Bana göre, Çin sorunlarını çözmek için, tersinden hareket etmemiz gerekiyor, yani öncelikle batı sınır bölgesine (Orta Asya) ağırlık vermeliyiz, ardından Doğu Çin denizi bölgesi (Doğu ve Güney Doğu Asya) sorunlarımızı çözeriz. Elbette, Batı bölge ve Doğu deniz bölge meseleleri birbirini etkiliyor, ancak Tayvan’da bir sorun çıkarsa, batı bölgeyi (Orta Asya) etkilemez. Orta Asya da bir olay çıkarsa Tayvan’da mutlaka sorun çıkar. Tayvan ile Çin ana kıta aynı ırk ve aynı kültürü paylaşıyor, sorun çıkarsa(kaybetsek) bile gelecekte nasılsa geri alabiliriz. Fakat, Sincan (Doğu Türkistan) ve Tibet çok ayrı ırklardan oluştuğu için Çin toprağından giderse geri alma şansımız nerede ise hiç yoktur.

Stratejimizi Batı (Orta Asya)’ya odaklandırmamızın sebebi, hem ulusal çıkarlarımızı yakından ilgilendirdiği için hem de çaresizlikten ibarettir. Çin’in modernizasyon stratejisi doğu deniz kıyısından başladı, reform ve dışa açılma politikası da güneydoğu kıyı bölgesinden başladı. Son 20 yılda, güneydoğu kıyıları, Çin’in ekonomik kalkınmasının lokomotifine haline geldi ve tartışmasız olarak servetlerin toplandığı bir bölge oldu. Hong Kong, Tayvan ve Makao da dahil olmak üzere “Büyük Çin Ekonomik Çemberi” olarak görkemli bir şekilde ortaya çıkmaya başladı. Bir zamanlar bu bölgeyi “Renminbi (Çin yuanı) bölgesi” olarak adlandırmıştım. Çin’in ekonomik ağırlık merkezi burada, ama Çin’in ölümcül zafiyeti de burada, yani kalıcı savunma alanı yok. Doğu bölgesi Çin ekonomisine fayda getiren en önemli bölge ve aynı zamanda dışa yönelik direniş stratejimiz için en güçlü bölgedir. ABD tarafından inşa edilen “Adalar zinciri” (Filipinler, Tayvan, Japonya, Kore) boynumuza geçirilen ip gibi bizi sıkıştırılmaktadır. Tayvan meselesi son yıllarda bir kriz haline getirildi, sebep bu değil mi? Tayvan boğazı her an tehlikede. ABD ve Tayvan, Şangay, Pekin ve Hong Kong’u bombalama planlarını hazırladılar ve hatta Sanşa Barajı’na saldırma yapmayı planladılar. Bütün bunlar bizim doğu deniz bölgesinin stratejik durumun vahim olduğunu gösteriyor.

Çin’in modernizasyonu deniz kıyısından başladı, ancak burada biz engellendik ve artık doğu (Doğu ve Güney Doğu Asya)’ya ilerleyemedik. Mademki doğuya yayılma imkânımız yok, batı bölgesine açılış stratejisi bizim için zaruri gözüküyor. Batı (Orta Asya)’ya ilerleme, doğuda savunmakta kalma stratejisi bugünkü şartlar altında bizim için vazgeçilmez bir devlet politikası olmalıdır. Doğuda savunmada kalmak bize zaman ve istikrar kazandırır.

Enerji Güvenliği: Süper Güçlerin Can damarı

中亞天然氣管道及國內西氣東輸二線

Bugün birileri “Tarihte Qin hanedanı doğudaki altı tane ülkeyi nasıl kendi egemen altına aldı?” diye sorarsa, verilen cevap kesinlikle şudur ki: Çünkü Qin Devleti, Şangyang Reformunu hayata geçirerek tüm toplumun kaynaklarını etkin bir şekilde harekete geçirebilecek militarist bir ülke haline geldi. Peki, Qin Devletinden önce reform yapan Wei Krallığı ise daha üstün askeri güce sahip olmasına rağmen neden diğer devletlere açtığı savaşlarda ardı ardına yenilgiye uğradı?

Aslında, Almanya'nın neden hızla yükseldiğini ve neden iki savaşta kaybettiğini düşünürsek, Wei Krallığı'nın neden başarısız olduğunu anlayabiliriz. Haritayı açıp dikkatle incelersek Wei Krallığı'nın bugünkü Çin'deki konumu Almanya'nın Avrupa'daki konumuna benziyor. Sadece ters yönde olduğunu görürüz. Coğrafi konum bakımından hem Wei Krallığı hem Almanya güçlü devletlerin tam ortasında yer alıyorlar. Almanya ve Wei Krallığı'nın iki büyük savaş yenilgisinde çarpıcı bir benzerliği vardır: stratejik savunma alanının darlığından dolayı iki yönden gelen düşman saldırılarının ortasında sıkışıp kaldılar. Zamanındaki Qin devletinin arkasında geniş topraklara sahip olan aciz ve küçük ülkeler vardı, saldırmak kolay, çekilmek ve savunmak için de çok müsait, Sovyetler Birliğinin coğrafi konumuna gayet benziyor.

Sincan (Doğu Türkistan) neden önemlidir? Batı bölge (Orta Asya) neden önemlidir? Bir zamanlar Çin tarihindeki “Savaşan Devletler (zhanguo)” döneminde yükselen Wei Krallığı'nı ve Avrupa'da yükselen Almanya'yı göz önümüze getirirsek her şeyi anlarız.

Zuo Zongtang (1884 yılında Doğu Türkistan'ı işgal eden Mançu Çin Generali) zamanında şöyle demişti: “Çin'in güçlenmesi Kuzeybatı (Doğu Türkistan) olmadan olmaz”

İmparator Qin Shihuang'ın Çin'i birleştirmesinden bu yana geçen iki bin yıl zarfında Çin'de üç altın çağ yaşandı: Birincisi, Han Hanedanlığı döneminde (M.Ö.2- M.S.3.Yüzyıl), İmparator Liu Che Çin topraklarını ikiye katladı. İkincisi, Tang Hanedanı Zhenguan dönemi (M.S.7.yüzyıl), üçüncüsü, Qing Hanedanı Kangxi ve Qianlong dönemi (M.S.18.yüzyıl), devletin toprak büyüklüğü tekrar iki katına çıktı. Her üç hanedanın ortak bir özelliği vardır, yani batı (Doğu Türkistan, Orta Asya)'yı tartışılmaz bir şekilde kontrol altına almışlardır. Yirminci yüzyılda, Çin devrimi güneyde başladı, batı Çin'de güçlendi ve kuzeydoğuda

başardı. Görünüşe göre batı (Doğu Türkistan, Orta Asya) Çin'in yükselişi için tek yoldur. Batıyı kontrol altımızda tutabilirsek ancak doğuda ayakta durabileceğiz.

Sincan (Doğu Türkistan) Jeopolitik önemi dışında, ayrıca Çin'in 21. yüzyıl sürdürülebilir kalkınması için doğal kaynaklar tedarik merkezidir.

Süper güçler için, istikrarlı ve güvenli enerji kaynak bulundurmamak olmazsa olmaz bir stratejik politikadır. Zamanında Almanya'nın yenilgiye uğramasının sebeplerine bakarsak, olumsuz coğrafi konumu dışında diğer bir önemli sebep ise bu ülkenin stratejik kaynaklarının nerede ise tamamını yurtdışından ithal etmeye bağlı kalmasıdır, üstelik büyük bir kısmının deniz yolunu kullanmak zorunda olması, fakat deniz yolu ise her zaman İngiliz İmparatorluğu'nun elinde olmasıdır.

Bugünkü Çin, enerji ve maden kaynaklarına diğer dönemlere göre daha fazla bağımlıdır. Çin gibi kalabalık nüfusa sahip bir ülkenin her bir hareketi diğer ülkelerin çıkarlarına dokunabilir. Hatta Çin'in kalkınması ve refahı, dünyada pek çok öfkelere yol açabilir. Dünyadaki doğal kaynaklar sınırlı olduğu için sen çok fazlasına sahip olursan bana az kalır mantığıyla kavga başlar. Çin'deki araç yaygınlaşma oranının son derece düşük olduğu zamanlarda Clinton, Çin'in otomobil endüstrisindeki aşırı gelişiminin diğer ülkelerin enerji güvenliğine yönelik bir tehdit oluşturacağını defalarca vurgulamıştı.

Çin bugün yurttaşları yurtdışında (fidye için) kaçırılmaya başlanan bir numaralı ülkesi haline gelmiştir. Neden? Çin (dış yatırımda) geciken bir ülke olduğu için, dünyanın en bol, en uygun maliyetli ve nakliyesi en kolay olan enerji ve maden kaynakları daha önce gelenlerin kontrol altına çoktan girmiş, Çin'e bırakılan yerler ise, Batı ülkeleri tarafından terk edilen Afrika'daki Sudan, Nijerya gibi siyasetin en çalkantılı ve istikrarsız olduğu bölgeler olmuştur

Çin çaresiz halde bu en güvensiz bölgelere ayak bassa da hala enerji ve maden ihtiyacını karşılamakta ciddi yetersizlik vardır. Bugünlerde, Çin liderlerinin yurtdışı ziyaretlerindeki en önemli gündem maddesinden biri Çin'in enerji güvenliği içindir. Enerji diplomasisi uzun zamandan beri Çin hükümetinin en önemli diplomatik politikası haline gelmiştir. İşte bu, geç kalanlar için ödenmesi gereken bedeldir.

Şu anda, Çin'in ham petrol ithalatının % 60'ından fazlası istikrarsız olan Orta Doğu ve Kuzey Afrika'dan geliyor ve toplu halde deniz yolu kullanıyor. Bu ham petrolün 4/5 kadarı Malacca Boğazı'ndan geçmek zorunda olduğu için, Çin'in enerji güvenliği bu "Malacca kısıkağı" tehlikesi ile karşı karşıya kalıyor. Çin'in petrol ithalatı ve nakliyesinin ana rotası sadece ABD donanmasının gözü önünden değil, aynı zamanda Hint donanmasının kontrol ettiği bölgelerden geçiyor. Çin'in enerji güvenlik zafiyetini böyle açıkça görebiliyoruz.

Enerji ve maden kaynakları bakımından çok zengin ve tehlikeli olmayan, vatandaşlarımızın kaçırılma ve terör saldırısına uğrama ihtimalleri olmayan, daha da önemlisi, ulaşım kanalının başka bir büyük ülkenin kontrol altında olmayan tek bir yer var, burası da Sincan (Doğu Türkistan)'ın hemen yanı başındaki Orta Asya ülkeleridir.

Eski Sovyetler Birliği'nin arka bahçesinde bulunan bu bölge petrol ve doğalgaz açısından zengin olmakla kalmayıp, aynı zamanda uranyum gibi önemli stratejik maden kaynaklarına sahiptir, dahası Sincan'ın petrol ve doğal gaz rafine tesislerine ve nakliye boru hatlarına yakındır. Biraz daha boru hatları döşerse Sincan'dan Çin'in iç bölgelerine uzanan mevcut boru hatlarımızı bu bölgeye ulaştırabiliriz. En önemlisi, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bölgedeki Rus etkisinin zayıflaması nedeniyle, buraya ilk gelenler için inanılmaz değerli bir topraktır.

Avrasya kıtasının tam ortasında yer alan Orta Asya ülkeleri, denizden uzak olduğu için petrol ve doğal gaz kaynakların ihracatı sadece kara yolu üzerinden boru hatla gerçekleştirebilir.

Teoride, Orta Asya ülkelerindeki petrol ve doğal gazın ihracatı boru hattıyla en yakın deniz limanına ulaştırılmalıdır, bu durumda, ya batıya doğru İran üzerinden denize ulaşacak veya güneye doğru Pakistan üzerinden Hint Okyanusu kıyısına taşınmalıdır. Petrol ve doğal gazın en yakın deniz limanından ihracat yapılmasında, mesafenin kısalmasının yanı sıra, daha önemli bir avantaj ise belirli bir müşteriye bağlı kalmamasıdır.

Ancak sorun şu ki, İran güzergahı en yakın olmasına rağmen, İran'daki durum istikrarsız, gerekli siyasi güvenliği yok ve politik olarak Orta Asya ülkeleri İran'la birbirine güvenmiyorlar. Güneye doğru giden güzergah ise, dünyanın en istikrarsız olan Afganistan – Pakistan koridorundan geçiyor.

Bu nedenle, Orta Asya'daki petrol ve doğal gaz kaynaklarının güzergahları belirlenirken geriye sadece aşağıdaki alternatifler kalmıştır:

1. "Kuzeyden güneye taşıma güzergahı": Orta Asya'nın doğusundaki petrolü, güney Sibirya'daki Omsk'tan, Kazakistan'ın doğusundaki Pavlodar ve Çimkent üzerinden Özbekistan'a taşımak ardından rafine noktalarından diğer ülkelere ulaştırmak.

2, "Kuzeye doğru taşıma güzergahı": Orta Asya'nın batı kesimindeki petrol ve doğalgazını, Hazar Denizi'nin kıyısı üzerinden Rusya'ya taşımak, rafine ve petrokimya tesislerine tedarik etmenin yanı sıra, Rusya boru hattı ağından batıya dağıtmak.

3, "Doğudan Çin'e taşıma güzergahı": Boru hattını Sincan (Doğu Türkistan)'a uzatarak Sincan'daki mevcut boru hattı ağına bağlamak ve doğrudan tek büyük enerji tüketicisi olan Çin'e ulaştırmak.

İlk iki güzergâh Sovyet döneminde yapılmış, dolayısıyla Çin'e doğru nakledilmediği sürece Orta Asya'daki tüm petrol ve doğal gaz kaynakları Rus boru hatları ve limanlarına bağlı kalacaktır.

şu anda Orta Asya 'da faaliyet göstermekte olan "Kuzey petrolünü Güneye Aktarma" ve "Güneydeki petrol ve doğal gazını kuzeye aktarma" güzergahlarındaki mevcut boru hatları eski Sovyet döneminin sanayi düzeninin tarihsel mirasıdır. Tek elin kontrol altında olması Orta Asya ülkelerinin pek hoşuna gitmez, çünkü böylece Rusya'nın bu konuda söz sahibi

olacağını biliyorlar. Ancak bu durumun kısa sürede değişmesi zordur. Bu da şu gerçeği gösteriyor ki, boru hattı projesine yapılan uzun vadeli stratejik yatırımın büyük sermaye gerektiren ve çok meşakkatli bir süreç olmasına rağmen, şayet başarıya ulaşıldığı takdirde inanılmaz güzel netice ve faydalar getirecektir. Elde edilen bu servetlerden evlatlarımız da yararlanacaktır.

Büyük ülkelerin Orta Asya ülkelerinin petrol ve doğal gaz endüstrilerini ve ekonomik can damarlarını (özellikle petrol ve gaz ihracat boru hatları) sıkı kontrol altında tutmaları, bu ülkeleri ekonomi ve petrol doğal gaz üretiminin gelişmesinde belli ölçüde pasif durumda bırakıyor ve bu nedenle Orta Asya ülkelerinin petrol ve doğal gaz ihracatında çok kutuplu güzergâh arama arzusu Çin 'in petrol kaynaklarını çeşitlendirme arayışıyla tam olarak uyuyor.

Çin'in Orta Asya'daki Mevcudiyeti

Atalarımıza şükürler olsun ki, böyle özel bir toprak kazanıp bize bıraktılar. Çin haritasına dikkatle baktığımda, gözlerim uzun süre hep batısına (Türkistan'a) dikilip kalıyor. Bazı insanlar Çin haritasını bir horoza benzetiyorlar, ama bana göre daha çok bir kartala benziyor. Kanatlarını yayarken, doğuda Pasifik Okyanusu, batıda Ortadoğu'ya kadar kucağına alıyor. Uçarken de, bütün dünyayı gagasıyla kaldırıyor. Eğer doğu onun başı ise, batı (Doğu Türkistan) uçuş dengesini sağlayan gövdesidir. Denge noktası olmadan o uçamaz. Bu gövde merkezinin konumu son derece mükemmeldir: geniş arazi ve geniş yaylalar, gökyüzüne yükselen Tanrı Dağları, Altay Dağları ve Altun Dağları. Yerde uzanan Tarım ve Jungar havzaları. İşte bu bizim bildiğimiz "üç dağ arasında iki havza". Burası denizlere uzak, Asya'nın kalbine doğru sokulan demir mızrak gibi. Mükemmel ortama sahip bu özel coğrafi birim zaten Orta Asya'nın bir parçasıdır. Amerika Birleşik Devletleri ve Büyük Petro'nun geçmişte kontrol etmek istediği "Orta Asya Koridoru"nun bir bölümü işte burasıdır.

Bu yerin kültürel cazibesi daha da büyüktür. Dünyanın en uzun tarihine, en geniş yelpazesine ve geniş kapsamlı etkisine sahip, dört medeniyet vardır. Yani Çin medeniyeti, Hint medeniyeti, Yunan medeniyeti ve İslam medeniyeti, beşincisi yok. Bu dört

medeniyetin sadece bir tek kesişme noktası var, yani, Batı Çin (Doğu Türkistan), ikinci bir yer yoktur.

Genellikle, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan, Tacikistan ve Sincan (Doğu Türkistan) Orta Asya olarak adlandırılır. O (Orta Asya) Tanrının bugünkü Çinlilere lütfettiği en zengin bir parça pastadır.

Orta Asya, dünya petrol ve doğal gaz rezerve ve tedarik bölgelerinin tam merkezinde yer alıyor, güneyde Ortadoğu, kuzey de Rusya'nın Volga-Ural petrol ve doğal gaz yatakları ve Sibirya petrol ve doğal gaz yataklarına bağlanıyor, batıda ise Hazar petrol yatakları var. Dünyanın en büyük petrol ve doğal gaz potansiyeline sahip bölgelerinden biridir.

Değerlendirmeye göre, Tarım, Jungar ve Turfan-Kumul olmak üzere bu 3 havzada toplam 20,9 milyar ton petrol kaynağı ve 10.85 trilyon metreküp doğal gaz kaynakları bulunmuştur, bu Çin'in toplam petrol ve doğal gaz kaynaklarının sırasıyla% 30 ve% 34'ünü oluşturmakta olup Çin'in en büyük petrol ve doğalgaz aramasında potansiyel eyalet sayılmaktadır.

Sincan (Doğu Türkistan)'nın hemen batısındaki Kazakistan'da 5,4 milyar ton petrol ve 6 trilyon metreküp doğal gaz rezervleri, Türkmenistan'da 6,3 milyar ton petrol rezervleri ve 15,5 trilyon metreküp doğal gaz rezervleri bulunuyor, Özbekistan'ın petrol ve doğalgaz rezervleri sırasıyla 300 milyon ton ve 2 trilyon metreküp. Kırgızistan ve Tacikistan'ın daha az petrol ve gaz rezervine sahip olmasına rağmen, bunlar nakliye açısından önemli geçiş güzergah ülkeleridir.

Çin ve Orta Asya ülkeleri arasındaki enerji işbirliği 1990'larda başladı, ancak son yıllarda ulusal ekonomi gücü hızlı büyümekte olan Çin, ABD ve Rusya'nın bölgede aktif girişimde bulunmamasından yararlanarak bu bölgede tüketim pazarını adeta ele geçirdi. Orta Asya kısa bir sürede Çin'in yurtdışı sabit sermaye yatırımlarının en çok gerçekleştiği bölge haline gelmiştir.

Orta Asya: İstikrarlı olmayan bölge

Gerçi İngiltere tarihte Orta Asya'ya sızmaya çalışmışsa da geleneksel olarak Orta Asya her zaman Rusya'nın etkisi altında olmuştur.

Sovyetler Birliği'nin dağılması, diğer ülkelere bu son pastayı bölüşmeleri için iyi bir fırsat yarattı. Çin dışında, şu anda sadece Orta Asya enerjisine Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Türkiye, Kanada, Japonya, Hindistan, Suudi Arabistan, Güney Kore, Rusya, Arjantin, Macaristan, Umman ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi 20 den fazla ülkelere ait 50'den fazla şirket göz dikmekte, bunların faaliyet alanları genelde petrol arama ve ham petrol rafine ve satış üzerine odaklanmaktadır.

Bu kavgada en aktif olan ülkeler ise, tabii ki Amerika Birleşik Devletleri, Rusya ve Çin.

Küçük ülkeler burada petrol ve doğal gaz yatakları için rekabet ediyorlar, Büyük ülkeler ise boru hattı döşeyerek petrol ve doğal gazın taşımacılığının istikametini kalıcı olarak ellerinde tutmaya çalışıyorlar. Şu anda, Çin'in Orta Asya'da inşa edilmiş ve yapım aşamasında olan petrol ve gaz boru hatları, Orta Asya'daki petrol ve doğalgaz nakliyle güzergâh modelini büyük ölçüde değiştirmiştir. Çin ve Orta Asya arasındaki ekonomik ilişki büyük ölçüde birbirine bağlanmış durumdadır.

Bugün Orta Asya'daki durum, Çin için son derece elverişlidir: Orta Asya, Rusya, NATO, İslam dünyası ve Hindistan tarafından kuşatılmış olsa da geniş bir alana sahiptir ve tek bir gücün etkisi altına girme ihtimali azdır. Şu anda, Orta Asya'yı kapışma sürecinde, her taraf kendi etkisini göstermeye çalışıyor, henüz tek başına Orta Asya'yı kontrol eden bir güç yok, Orta Asya, belli bir gücün kucağına oturmuş değil ve bölgedeki durum nispeten kendi dengesinde belirsizliğini koruyor.

Çin'in en önemli rakibi Rusya'dır, Rusya, Orta Asya'da geleneksel etkiye sahip olan bir ülke olup, uzun süredir güç kaybeden konumdadır, 2008'den bu yana yaşanan ekonomik krizi ve petrol fiyatlarının düşüşü Rusya'nın ekonomi ve yatırım gücünün zayıflamasına yol açtı. Fakat, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği ise, coğrafi konumları nedeniyle Orta Asya'ya gösterdiği ilgi ve yaptığı yatırımlarda sınırlı kalmıştır. Bu bakımdan Çin büyük bir avantaja sahiptir.

Bugün Çin, sessizce yürütmekte olan türlü faaliyetleri ile "batıya doğru genişleme" stratejisine verdiği önemi kanıtlamaktadır, ancak batıya genişleme sadece ekonomik açıdan bu bölgede yatırım yapmaktan ibaret değildir, uzun vadeli olarak düşündüğümüzde, Çin, büyük ulusal çıkarlarının batı bölge (Büyük Türkistan) de nasıl sağlanacağı konusunda ciddi bir sınavla le karşı karşıya kalmaktadır.

Jeopolitik strateji açısından, Orta Asya, Asya'yı karadan Avrupa'ya ulaştıran kritik merkezde yer almaktadır. Tarihi "İpek Yolu" ve şimdi ikinci Avrasya Kıtasal Köprü, buradan geçmektedir: Sincan (Doğu Türkistan), "Keşmir-Uygur-Tibet" bağımsızlık hareketi koridorunun kritik alanıdır, aynı zamanda bu bölge iç ve dış etnik ayrılıkçı güçlerin etkisiyle karşı karşıya kalmıştır. Rusya ve Çin'deki "Türk Koridoru" burada birleştiği için Çin'in Orta Asya'daki ulusal çıkarları için yürüttüğü mücadelede bu karmaşık şartları iyi değerlendirmek ve dengeyi iyi korumak gerekiyor.

Başlıca sorun Sincan (Doğu Türkistan)'daki etnik sorundur. Orta Asya ve Sincan'daki 10 etnik gurup sınırının her iki tarafında yaşıyorlar. Orta Asya halkı ve Sincanlıların çoğunluğu İslam dinine inanırlar, çoğunlukla Türk halkları olup gelenekleri birbirine benzer, yaşam alışkanlıkları benzer, ortak milli kimlik duyguları çok kuvvetlidir iki taraf halkları arasındaki iletişim çok kolaydır. Bunun Avantajları Çin ve Orta Asya arasındaki bölgesel ekonomik iş birliği için büyük kolaylık sağlamasıdır, olumsuz yönü ise, ülke içi etnik meselelerimizi iyi bir şekilde çözemesek, haberler ve sorunlar doğrudan sınırın öbür tarafına hızla yayılacak. Eğer etnik sorunumuzu doğru biçimde halledemezsek, ülkemizdeki etnik problemimiz komşu ülke halklarının Çin'e karşı duygusal meselesi haline gelmesine yol açar.

Beş Orta Asya ülkesine baktığımızda, Türk halkı İslam dünyasında hep ılımlı olarak bilinir, ancak az sayıda aşırı dinsel eğilimler olsa da, bazı Orta Asya ülkelerindeki Müslümanlar çok ileri düzeyde laiktirler, yaşam tarzları gayrimüslimlerden çok farklı değildir. Ancak, etnik meseleler ve siyasi istikrar sorunu Orta Asya ülkeleri için olabilecek başlıca sıkıntılardır.

Tarih boyunca, Orta Asya Türk halkları etnik isim kavramı açısından çok karmaşık ve kökenlerinin anlaşılması zor niteliğe sahiptirler, zamanla bir birine karışmışlar. Ayırt etmek de zor. Sovyetler Birliği'nin etnik kimlik tespit ve etniğe dayalı ülke sınır ayırımı politikasının uygulanması, Orta Asya ülkelerinde ulusal ve toprak anlaşmazlıklara yol açacak tohum bırakmıştır. Dolayısıyla, herhangi bir ülkedeki etnik mesele iki veya daha fazla ülke arasında ilişkileri sıkıntıya sokabilir. Orta Asya ülkelerinin mevcut rejimleri çoğunlukla Sovyet döneminden kalan iktidarların devamı olduğu için, diktatörlük yöntemiyle kısa vadeli siyasi istikrarı sağlayabilecek olsa da, uzun vadeli bakarsak siyasi kargaşalar kaçınılmaz gözükmüyor. Orta Asya, yasemin devriminin ortaya çıkmasının en muhtemel yeridir.

Son zamanlarda sıklıkla siyasi kargaşa yaşayan Kırgızistan, Orta Asya'nın kamusal istikrarsızlığının tipik bir örneğidir: yani, kuzeydeki Kırgızlar ile güneydeki Özbekler arasındaki patlak veren çatışma, rejimin meşruiyeti ve hükümetin temsil eksikliğini gösteriyor. Kırgızistan'daki benzer sorun neredeyse her Orta Asya ülkesinde mevcuttur.

Bir bakımdan, demokratik olmayan siyasi recimle etnik meseleler bir araya geldiğinde, Orta Asya'daki barut kokusu (90 yıllardaki) Balkanlardan az değildir.

Orta Asya'nın batısındaki Kafkasya ise Rusya'nın temel çıkarlarını temsil ediyor. Fakat Kafkasya bölgesi aslında bir başka Balkan barut fıçısıdır. Şimdiye kadar patlama nitelikte çatışmalar çıkmadı çünkü Rusya'nın burada ezici bir güce sahip ve aynı zamanda Rusya'ya karşı çıkmaya cesaret edebilecek ikinci güçlü bir ülke yoktur. Ancak, İran rejimi dışarıdan gelen nüfus ve yaptırımlardan dolayı bir ani değişim olursa, Kürdistan ve Gürcistan meselelerini de tetikleyebilir ve Kafkasya'daki mevcut istikrarın kırılması muhtemeldir, şok dalga uzun süre devam etmekle kalmayıp, muhtemelen Orta Asya'ya da sıçrayacaktır.

Çin'in sorunları sınırlarda, sınırlardaki sorunlar ise Sincan (Doğu Türkistan)'da, Sincan istikrarsız olursa, Çin'in Orta Asya'daki ulusal çıkarları düşünülemez. Madem Sincan (Doğu

Türkistan)'a bir sınır bölgesi değil, Çin'in kalbi olarak bakıyoruz, o zaman bu bölge hakkında daha geniş kapsamda çalışarak etnik sorunlarını hatta ayrılıkçı sorunlarını başarıyla çözmüş olan ülkelerden ders almamız ve sonraki nesillerimizin tarihi beklentilerini göz önümüzde bulundurarak etnik sorunlarımızı akıllıca çözmemiz lazım.

Para gücü dışında başka hangi gücümüz var?

Çin'in ekonomik gücünün sürekli ve güçlü bir şekilde büyümesiyle birlikte, Çin ülkenin stratejik politikaları ile ilgili alanlara misli görünmemiş yüksek miktarda bütçe ayırdı, hatta Batılı süper güçleri de şaşırttı.

Ancak, çok paraya sahip olmak sadece devletin sert gücünün yükselmesi anlamına geliyor, fakat yumuşak gücünün de beraber yükseleceği anlamına gelmiyor, çünkü birçok sorun para ile çözülemez. Bugünün Çin toplumunda endişe verici olaylardan biri, herkesin kafasında, para her şeyi halleder, paran varsa her şey olur gibi bir anlayış var. Bu anlayış hızlı şekilde başarı ve çıkar elde etmek, rüşvetle yol açmak gibi mantık ve davranışlara sebep olur. Akli selimle uzun vadeli, titiz çalışmayı ve imajının geliştirilmesini tamamen yok sayar. Rüşvetle yol açmak sadece geçici ve yüzeysel dostluk kazandırır. Bu yöntemle sadece samimiyetsiz ve şişirilmiş ticari ilişkiler elde edilir.

Çin'in Afrika'daki yatırımlarını örnek alalım, Çinli iş adamlarının doğrudan bu ülkedeki yetkililere rüşvet vererek projeler kazanma yöntemi çok yaygın kullanılan ve her kes tarafından bilinen bir gerçektir. Fakat, Afrika hükümetlerinin toplumu yönetme ve kontrol etme yeteneği Çin ile kıyaslanamaz, Rüşvet ile sadece yetkililerin desteğini sağlayabilirler, ama yerli halkın gönlünü kazanamazlar, buradaki Çinliler sürekli olarak yerel kabile gerillalarının bombalı saldırılarına uğruyor ya da tehdit mektupları alıyorlar. Üstelik rüşvet olayı yerel yetkililerin iştahını kabartıyor, yerli halkların arasında Çin hükümetine ve Çin firmalarına olan nefret duygularının artmasına ve imajlarımızın zedelenmesine sebep oluyor.

Batılı ülkeler Afrika'ya girdiğinde, bir taraftan sabırla yetkililerin yeşil ışıklarını elde ediyor bir taraftan da onlara zor şartlar ve sınırlama getiriyorlar, aynı anda da yerel topluluklar içine sızarak onların gönüllerini kazanmayı ihmal etmiyorlar. Sadece rüşvetle girdiğinde yaptığın işler geçici olur ve uzun süremez. Bir üçüncü dünya ülkesi olarak Çin aynı üçüncü dünya olan bu coğrafya ile başa çıkma bakımından genelde Batı ülkelerinin çok gerisinde kalmıştır.

Orta Asya'ya gelince, bizim gözlerimiz ilk önce Rusya ve Amerika gibi rakiplerin üzerinde olacak, ancak geniş açıdan bakarsak korkarız ki en büyük rakibimiz Amerika veya Rusya değil, Türkiye'dir!

Rusya, askeri güce sahip ama ekonomik gücü zayıf, ayrıca ahlak ve kültürel cazibesinden yoksun, ABD'nin her şeyi var, Orta Asya onun için sadece "özgürlük ve demokrasi mücadelesi" ve büyük güçlerin stratejik rekabet meydanı, Orta Asya'yı elinde tutmak gibi bir niyeti yok, hevesi de yok. Türkiye ise tam tersine, askeri güce, ya da yeterli ekonomik güce sahif olmasa da, Türk halkları arasında eşsiz değerlere ve kültürel çekiciliğe sahiptir.

Siyasi ve ideolojik olarak Türkiye, İslam dünyasında ve Türk dünyasında laikleşme ve demokratikleşmenin en iyi örneğidir; kültürel açıdan Türkiye, tüm Türk milletlerinin anavatanı olduğunu iddia etmektedir. Zengin bir ülke olmamasına rağmen o Orta Asya'da büyük ölçüde kültürel yatırımlar yaptı, birçok üniversitelerin, kütüphanelerin ve diğer kültürel ve eğitim kurumlarının inşasına yardım etti, Türk alfabe sistemini buralara ihraç etti, Türkiye'nin laik kültürünü yaydı ve Türk dünyasından gelen öğrencilere devlet bursları sağladı.

20 yıldan kısa bir sürede, Adriyatik Denizi'nden Çin Seddi'ne kadar uzanan Türk koridorunun her yerinde Türkiye müziği, Türkiye filmi ve televizyon programları popüler oldu, genç öğrenciler ya gelişmiş batılı ülkeleri seçiyor veya Türkiye'yi tercih ediyorlar

Evet, Çin'in Orta Asya'daki beş ülkede ucuz Çin mallarını her yerde görüyoruz, Han Çinli tüccarları orta ve yüksek kaliteli ürünler satıyorlar, Uygur tüccarlar ise düşük fiyatlı mallar satıyorlar, neticede, Çin'in Orta Asya'yı kendisinin damping pazarları ve hammadde kaynağına çevirdi ve bölge halkı arasında endişeler yarattı. Türkiye'nin Orta Asya'da Çin ile olan rekabette, özellikle ekonomi ve tabii kaynaklar rekabetinde geride kalmasına rağmen, yerli halkın gönüllerini kazanma yarışında ise üstünlük kazandı.

Sadece paranın gücü ile, Çin'in ulusal çıkarlarını uzun süre koruyamayız, aynı zamanda sınır içindeki istikrarı da sağlayamayız.

İster iç işlerinde kamu güvenliği için kullan, ister dünyaya açılış için kullan. Paranın gücü konusunda batıl olan ulus, geri kalmış ve cahil bir millettir. Ekonominin, kültürün ve ideolojinin çifte avantajlarına sahip olan bir millet gerçek güçlü bir millettir, saygı değer ve itibar sahibi bir millettir.

Milletler arası rekabet, çok yönlü rekabettir ve kapsamlı kalitelerin rekabetidir. Milletnin kaderini belirleyen sadece askeri ve ekonomik güç değil, onu belirleyen ise bu milletin medeniyet seviyesidir. Milletimizin bekası için siyasi sistemin reformu şarttır. İnsan toplumunda on yıllık bir dönemde siyaset sahnesindeki yükseliş ve batışları görebiliriz, 100 yıllık bir dönemde toplumun yükselişi ve batışını görebiliriz, 1000 yıllık bir dönemde bir medeniyetin yükselişini ve batışını görebiliriz. Ülkemizde 10 yıl içinde, otoriter rejimden demokratik rejime geçiş kaçınılmaz. Çin büyük bir değişim geçirecek. Siyasi sistem reformu, tarihin bize verdiği görevdir, başka çıkış yolu yoktur.

Çin'in reformları bugüne geldi ve kolay olan reformlar çoktan yapıldı, geri kalan ise en zor kısımlar ve atılan her adım bir mayın tarlasını hatırlatır. Sovyetler Birliğinin reformu zor olanlardan başlayıp kolay olanlarla devam etti, Zaten en zor kısmını geçtiler. Çin ise en zor kısmını henüz geçmedi. Sovyetler Birliği'nin dersleri her zaman Çin için bir aynadır. Sovyetler Birliği'nin başarısızlığı esas olarak içsel faktörlerden kaynaklanıyordu. Dünya savaşında yenilmedi, ama rejim rekabetinde kaybetti. Bir rejim eğer vatandaşların özgürce nefes almalarına izin vermezse, vatandaşların yaratıcılığını en büyük ölçüde serbest bırakmazsa, bu sistemi ve halkı en iyi temsil eden kişiyi liderlik pozisyonuna koyamazsa, bu rejimin kaybetmesi kaçınılmaz olacaktır...

Sovyetler Birliği'nin gemiŖte yaŖadığı tüm sorunlar rejimden kaynaklanmıŖtı. st yönetim eski iktidar gücünü devam ettiremedi, alt kesim ise eskisi gibi hayatını srdremediler. Sovyetler Birliği de istikrarı istedi, istikrarı bir nihai hedef olarak belirledi ve mevcut durumu korumayı istikrarı sağlamanın bir yöntemi olarak gördü. İstikrar her Ŗeyden önemli, para her Ŗeyi halleder diye dŖnd, sonuçta zıddiyetler yođunlaŖtı. Demek, tam tersine, bütün bu unsurlar istikrarı ortadan kaldıracak olmuŖtur.

Yüksek idealleri ve hırsları olan bir Millet asla paranın gücü hakkında batıl inançlı olmamalıdır.

Bir millet, her Ŗeyden önce fikirlerin gücüne güvenmelidir. Geleneksel Çin politikası Shangyang'a dayanıyor (M.  5.yüzyıl) ve Qin Shihuang zamanında Ŗekilleniyor (M..3.yüzyıl). Han Hanedanı İmparatoru Han Wudi döneminde zirveye ulaŖıyor (M.S.2.yüzyıl). KonfcyŖ lkte sadece imparatora itaat etmek bir mecburiyettir. Böyle bir gelenekten ötürü, Çin bir asırdan uzun bir süredir hep Batı'nın siyasi reformlarından yararlanmaya alıŖtı, ama yarı yolda bırakıldı. Reformlar diğer alanlarda kolayca yürütülebilir, ancak söz konusu siyasi rejim deđiŖimine gelince adımlar atılmıyor hatta ani olaylar patlak veriyor. Bu duruma reformcular hazırlıksız yakalanıyor ve kaybediyor. Deng Xiaoping siyasi reformlar yapmaya kararlı idi, ancak o zamanki durumun geliŖmesiyle, siyasi reform ile geleneksel siyasi güç yapısı arasındaki uyumsuzluğun giderek ön plana çıkması tüm ülkede kargaŖaya neden oldu.

Bir millet, rejimin gücüne güvenmelidir. Amerikan baŖarisının sırrı Wall Street'te ve Silikon Vadisi'nde değil, gerçek sırrı hukukun üstünlüğü ve hukukun üstünlüğünün ardındaki sistemde yatıyor. Amerikan sistemi, "aptalların alıŖmasını sağlamak için dhiler tarafından tasarlanan bir sistem" derler. Kötü bir sistem iyi insanların kötü Ŗeyler yapmasına yol açabilir, iyi bir sistem de kötü insanların iyi Ŗeyler yapmasını sağlayabilir. Demokrasi son derece önemlidir. Demokrasi olmadan, kalıcı bir ykseliŖ olamaz. Demokratik dŖncenin yayılması, ulusal sınırlarla sınırlı değildir ve elbette tarihin kısıtlamalarına tabi değildir. Çinli aydınlar, Çin'in ulusal koŖullarına uygun ve uygulanabilir bir sistem bulmaya cesaret etmelidirler. Uğruna hayatlarını bađıŖlamak zorunda değiller, ama nc olmalıdırlar.

Bir millet, hakikatin gücüne güvenmelidir. Hakikat bilim demek, bilim hakikat demektir. Çin hakikatlerden yoksun değildir, Çin'de eksik olan hakikate müsamaha gösterecek zemindir. Batıda, burjuva devrimi sırasında, dŖnce fırtınası bir devrim fırtınasını tetikledi. Çin'de ise, Kültür Devrimi'nde, devrim fırtınası, dŖncenin ateŖini yok etti. Bizde modern zamanımızda çok değerli olan gemiŖten ders alma gibi bir nevi anlayıŖ eksik. DŖnce teslim olursa hakikate yer kalmaz. Bugün grŖlerimiz ifade edebiliriz, ama dünyaya egemen olan grŖler değil, dŖncedir, grŖ bir güç değildir, dŖnce ise bir güçtür. DŖncesi olmayanlara nasıl dŖnce özgürlüğünden bahsedebiliriz ki? Kültür Devrimi'nin en çarpıcı özelliği, tartıŖmaya izin verilmemesiydi. Ulusun kader meselesinin açık bir Ŗekilde tartıŖılmasına izin verilmezdi, sadece önemsiz kk sorunların tartıŖılmasına izin verilirdi. Aslında, kk problemler tartıŖılmadan üzülebilir, fakat önemli konular açıkça tartıŖılması gerekir. Zamanında Deng Xiaoping tarafından

başlatılan “Hakikatin Standardıyla ilgili büyük tartışma”, Çinlileri o kadar çok duygulandırdı ki. Bu tartışma, aynı zamanda, insanların kalplerine bağımsız düşüncenin tohumlarını da ekti. Ulusal gücün en önemli parçası, halkın düşünceleri ve ifadeleridir.

Kaynak: <http://cn.rfi.fr/首页/20100809-刘亚洲中将的西部论>

[status draft]

[nogallery]

[geotag on]

[publicize off|twitter|facebook]

[category güvenlik]

[tags DOĞU TÜRKİSTAN TÜRKLERİ DOSYASI, Liu Yazhou, Çin, Büyük Türkistan Politikası, Batı Bölge Teorisi]